

vezilo

GLASILO BELOKRANJSKE
TRIKOTAŽNE INDUSTRIJE

Kolegij odprl novo rano

Na zadnji seji razširjenega kolegija se je razvila razprava tudi o tem, da bi bilo pošteno in pravilno, če bi nekako nagradili sodelavce, ki po službenem času delajo v korist nas vseh. Smešna resnica je namreč, da plačujemo zunanje sodelavce in njihove usluge z mastnimi dinarji, od domačih ljudi pa zahtevamo, da naredijo vse zastonj. Zakaj? Je tuja pamet več vredna? Dražja? Mar ni delo domačih strokovnjakov nič?

Res je, da Slovenci cenimo tržaške kavbojke bolj kot domače, da so nam ribe z Japonske boljše kot naše jadranske. Toda podcenjevati domačo pamet, pa se mi zdi še najmanj pametno.

— Danes delamo nadure, da bi plačali tiste, ki delajo honorarno

Vem, da so domači strokovnjaki, delavci Beti, izdelali vrsto programov, a niso prejeli za svoje popoldansko delo niti ficka. Vem pa tudi to, da je marsikateri milijon odjadral preko Gorjancev v belo Ljubljano za program, ki smo ga potem koristno izrabili ali pa je končal pot v

katerem od predalov. Vem tudi to, da so nam zunanji sodelavci krvavo potrebni, saj nimamo pod domačo streho strokovnjakov vseh potrebnih profilov.

Zdaj pa tole: pomislimo samo, kakšnega vruga (nevoščljivost ali kaj?) bi vganjali, ako bi plačali domačemu strokovnjaku za težko opravljeno delo enak znesek, kot ga damo nekemu, ki se pricijazi z one strani ovinkastih Gorjancev. Ljudje bi kazali nanj s prstom in od zavisti bi bili posamezniki (pred-

vsem tisti, ki že pet minut pred drugo tečejo domov) zeleni v obraz kot spodnja luč semaforja.

Toda vozelj bo treba presekat. Kdor dela, naj je, naj bo plačan za svoje delo, nagrajen, kot se spodobi. Sicer je vse skupaj dvoiličnost in je nagrajevanje po delu oguljena fraza, uporabljiva le za radijske in časopisne intervjuje.

Prav je, da je razširjeni kolegij odprl novo rano.

TONI GAŠPERIČ

Naš odlikovanci

Odlikovanja, ki so bila podeljena na slavnostni seji Delavskega sveta na Vinomerju 1. julija 1977, bi morala biti sicer izročena v novembru lanskega leta ob praznovanju dvajsetletnice, a se je nekaj zataknilo.

Red dela s srebrnim vencem so prejeli naslednji sodelavci: Martina Badovinac — Brodarič, Ivan Brodarič, Anton Gašperič, Stanislav Gašperič, Ivan Malešič, Stane Mrvar, Jože Nastav.

Medaljo dela pa: Marija Bebar — Vukšinič, Dragica Borkovič — Kostelac, Stjepan Bratina, Branko Brinc, Jožefa Brodarič — Kocjan, Marija Jarnjevič — Križe, Vera Klobučar — Danjanovič, Anica Kočevar — Šterk, Vladimir Kolenac, Vera Kostelec — Malič, Breda Marentič, Vinko Pavlinac, Ivanka Rajgelj, Vilma Slobodnik, Marija Sodec — Judnič.

Vsem odlikovancem iskreno čestitamo!

Na slavnostni seji DS delovne organizacije 1. julija so bila podeljena tudi zvezna odličja. „Nalogo“ je opravil predsednik skupščine občine Metlika Franc Vrvišar, čestitkam pa so se pridružili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij ter vsi prisotni.

Foto: Branko Herak

VARUJMO OČI.
PREPREČUJMO
SLEPOTO

(Nadaljevanje iz prejšnje št.)

Tudi prašni delci, ki se vrtničijo v zraku, lahko padejo v oko in ga mehanično poškodujejo. Pred odletavajočimi delci pa se lahko zavarujemo z varnostnimi očali ali z obraznim ščitnikom. Ker delavci neradi nosijo varnostna očala, montirajo močne, prozorne ščitnike že na nevarne stroje.

Posledice tujkov, ki padejo ali odletijo v oko, so različne. Odvisno je od tega, kateri del očesa je poškodovan, in pa tudi od sile, s katero se zapičijo v oko. Če pride tujek globoko v oko, je vedno nevarnost, da bo poškodovani na to oko oslepel ali pa morda še celo na drugo. Tudi če posumimo, da mu je drobci morda prebil roženico in se zapičil v globlje dele očesa, moramo poslati poškodovanega v bolnišnico, da mu preiščejo oko tudi rentgensko in mu odstranijo tujek po možnosti z magnetom.

Prav težke poškodbe lahko povzročijo na očesu kapljice raztaljene kovine (npr. pri livarjih) ali ogorek ali saje. Poleg mehanične okvare nastane še opekline. Če na stekla varnostnih očal odleti drobci razbeljene kovine, lahko počijo. Zato morajo biti stekla debela, zlepljena iz več plasti. Tako se zgodi, da sicer počijo, a se ne razdrobijo ali razletijo. Še tako neznatni drobci stekla bi namreč lahko ranili oko ali se zapičili v globlje dele očesa. Steklenih drobcev žal ne moremo potegniti iz očesa, kot nam to z magnetom uspe pri železnih, zato se teh poškodb še bolj bojimo.

Od kemičnih poškodb očesa so najhujše opekline z lužinami (alkalije). Te tkivo nekako topijo in zelo hitro prodirajo v globino. Kisline so vseeno manj nevarne, ker tkivo sicer opečejo, a se pri tem naredi krasta, ki prepreči delovanje kisline v globino. Pri kemičnih poškodbah je odločilna takojšnja in pravilna prva pomoč: kemično snov

(kislina, lužnina, apno, amoniak, fenol, petrolej, katrian, bencin) nemudoma odstranimo iz očesa, oko pa temeljito izperemo z veliko množino vode. Koder delajo z lužninami, naj bi za morebitno izpiranje oči imeli pripravljene blage kisline (2 odstotna očetna kislina), proti poškodbam s kislina mi pa blago lužnato raztopino (nasičeno raztopino sode bikarbone).

Pri analizi očesnih poškodb s kemičnimi sredstvi ugotavljajo, da nastanejo največkrat zato, ker delavci ne nosijo ustreznih očal. Očala proti jedkim kemikalijam se morajo na kožo tesno prilagati, tako da niti drobne kapljice niti hlapi kemikalij niti jedki plini (npr. klor) ne pridejo v neposreden stik z očesnimi veznicami in roženico. Kaj rado se tudi dogaja, da delavci, ki imajo opravka npr. s pretakanjem kisline, nosijo očala, delavci v bližini pa ne. Kislina pri prelivanju lahko brizgne, in to kar precej daleč. Zato jo je najbolje prelivati na prostem, saj bi se lahko tudi steklenica razbila in bi tekočina razjedla tla in čevlje, obenem pa naglo izhlapela in povzročila ne samo vnetje oči, temveč tudi vnetje dihal (npr. solitna kislina!).

Ultravioleto žarki so zlasti pri električnem varjenju, pri električnih pečeh in pri obločnem plamenu tako močni, da povzročijo opekline očesnih veznic, v hujših primerih pa tudi vnetje roženice ali celo mrežnice. Ostra bolečina, kot bi nasul v oko peska, se pojavi šele nekaj ur po ekspoziciji, pogosto torej, ko delavec že spi. Če delavce, ki so pri delu izpostavljeni ultravioletnim žarkom, ne opozorimo na možnost te poškodbe že poprej, se tako prestrašijo, da si od bolečin manejo oči, si dajo v oko vkapavati vse mogoče kapljice, kar jih je od domačih kdo prinesel kdaj v hišo, in pravijo, da je več škode zaradi neustrezne prve pomoči kakor pa zaradi poškodbe z ultravioletnimi žarki. Tudi proti žarkom imamo dobro varnostno sredstvo — očala z modro — ali zelenorjavo obarvanimi stekli, ki ne prepuščajo ultravioletnih žarkov, in pa ščitnik z vdelanim okencem iz močnega kobaltovega stekla. Okvare na očeh povzročajo tudi infrardeči, rentgenski in radijski žarki, vendar so te okvare pri nas bolj redke.

Ne samo pri nas, tudi drugod po svetu imajo težave z delavci, ker nočejo nositi varnostnih očal. Če povprašamo delavce, zakaj ne marajo očal, bodo (največkrat upravičeno) dejali, da jih očala motijo pri delu, da se jim stekla orosijo in zaprašijo, da jih okvir tišči, da delo le

ni tako zelo nevarno, da se jim doslej ni še nič pripetilo, da se že znajo varovati tudi brez očal in podobno. Naša očala res niso vselej ustrezna in tudi ne dovolj lepa. Nihče noče biti našemljen, pa čeprav samo pri delu. Tudi ne mara nihče veljati za nerodneža in bojazljivca ali pretiranega previdneža. Vse te razloge moramo upoštevati, če hočemo, da bodo delavci bolj disciplinirani nosili varnostna očala. Začeti je treba pri novincih in mladih delavcih. Kot so se hitro udomačila temna očala proti soncu, ker so lepa in moderna, tako moramo tudi za varnostna očala zahtevati estetsko in solidno izdelavo. Ustvariti moramo med delavci javno mnenje, da vsak razgledan in napreden delavec nosi očala, čeprav niso vedno sodobna, ker pač pozna nevarnosti, ki pri delu pretijo očem.

Za bolj načrtno, strokovno skrb za zboljšanje vida delavcev v industriji se v naprednem svetu zelo uveljavljajo zdravniki — industrijski okulisti. Ta skrb se industriji še kako splača, saj se natančnost in hitrost pri delu zelo izboljša. Prav ti industrijski okulisti opozarjajo, da je s strokovnimi ukrepi, zlasti z ustreznimi očali možno kar 60 % vseh delavcev še zboljšati vid!

Vid se občutno poslabša v starosti, motnje vida vseh vrst (ostrina vida, globinsko videnje, razpoznavanje barv, adaptacija očesa na bližino in daljavo) se začno pojavljati že po 40. letu starosti. Štari ljudje tudi veliko bolj občutijo vsako pomanjkljivost v razsvetljavi, zlasti razsvetljenost na delovnih mestih. Isto ostrino vida dosežemo pri mladih že s petimi mednarodnimi svečami kot pri 63 in več let starimi s šestdesetimi svečami!

Nekaj delovnih mest je takih, da pridejo za delavca v poštev le kontaktne leče ali celo trifokalna očala. Odločiti o tem more seveda le zdravnik — industrijski okulist. Žal je pri nas okulistov premalo, saj delavci še za običajna očala čakajo tedne in tedne.

Delo v industriji pa ni nevarno samo zaradi poškodb, temveč lahko povzroči tudi razne bolezni na očeh. Pri slabi razsvetljavi se lahko poslabša vid, pri poklicnih zastrupljenjih obolijo lahko tudi oči in tudi nalezljivo vnetje očesnih veznic je med delavci precej pogostno, zlasti če delavci uporabljajo skupne brisače. Omeniti moramo zlasti zastrupljenje z metilnim alkoholom, ki lahko okvari vidni živec in povzroči oslepitev, kakor tudi akutne in kronične zastrupitve s svincem in svinčeni spojini, ki prav tako lahko zelo prizadenejo očesno mrežnico in vidni živec.

Skoraj bi lahko rekli, da vsak industrijski strup posredno ali neposredno bodisi v tej ali oni obliki okvari tudi oko in vid.

Delavci bodo delali hitreje, natančneje in varneje, če bomo uredili razsvetlavo na delovnih mestih. Po osvoboditvi smo sicer začeli graditi bolj svetle in prostorne tovarne, vendar pa glede ureditve naravne in umetne razsvetljave še zelo zaostajamo za zahodnimi državami. Razsvetljava mora biti predvsem dovolj močna in tudi po kakovosti čim bolj podobna dnevni svetlobi, za katero je pravzaprav naše oko ustvarjeno.

Že pri načrtovanju novih industrijskih objektov bi morali prav posebno pozornost posvetiti razsvetljavi, tako naravni kakor umetni. Važno pravilo naravne razsvetljave je, da bi moral vsak delavec s svojega delovnega mesta videti košček neba in da bi delovne dvorane pri enostranski razsvetljavi ne smele imeti v širino več kot 7 do 9 m, pri obojestranski razsvetljavi pa ne več kot 18 do 20 m. Prav to pravilo pa naši arhitekti podcenjujejo, kar se v praksi zelo maščuje, posebno še, ker so okna v novejših zgradbah največkrat betonska, stekla pa majhna. Debela okrižja v oknih razen tega jemljejo veliko svetlobe in mečejo zelo močne sence.

Po naših predpisih bi morali imeti delovni prostori dovolj močno naravno razsvetlavo. Res je naravna razsvetljava najbolj ugodna in tudi psihološko najbolj prijetna, vendar pa so v tehnično razvitih državah večinoma že odstopili od tega pravila. Pri marsikaterem tehnološkem procesu je namreč skoraj nemogoče prebiti samo z naravno razsvetlavo. Naravna razsvetljava je muhasta, jakost se ravna po dnevnem času in po vremenu, umetno razsvetlavo pa imamo v oblasti in jo lahko uredimo poljubno močno, na poljubnem delovnem mestu in katerokoli uro podnevi ali ponoči.

Našim projektantom in tudi tehničnim vodilnim ljudem v industriji je še vedno v krvi pretirano varčevanje tako pri številu kakor tudi pri jakosti žarnic za umetno razsvetlavo. V tehnično bolj razvitih državah so že davno uvideli, da se strošek za močno in dobro razsvetlavo zelo hitro poplača, saj je storilnost in natančnost pa tudi varnost pri delu prav močno odvisna od dobre razsvetljave. V „Predlogu jugoslovanskega standarda za razsvetlavo“ so minimalne zahteve za osvetljenost na delovnih mestih postavljene zelo skromno (Američani in Angleži so veliko bolj zahtevni).

(Nadaljevanje prihodnjic)

Predsednik skupščine občine Metlika Franc Vrvišar je v govoru na slavnosti seji DS podjetja poddržal velik pomen Beti za gospodarski razvoj naše občine.

Foto: Branko Herak

V kavi je kofein in prepoved

Hudičevo slabega spomina bi moral biti človek, da se ne bi spomnil, kolikokrat smo že prepovedali kuhati in srebati kavo, kjer se pač to počenja. A še zmeraj diši iz sob. V Novicah smo prebrali, da od 1. julija ne bo več. Lepo.

Poraja pa se mi vprašanje: mar moramo res prepovedovati stvari, ki jih nikjer sploh dovolili nismo? Bežno poznam naše samoupravne akte, toda ne mo-

rem se spomniti, da bi v katerem členu pisalo: „Po pisarnah in drugod naj se po potrebi kuha kava.“

Tudi glavni direktor se je odločil odpovedati se kavi, pil jo bo pred pričetkom delovnega dne. Za vzpodbudo in za vzor. S kavo smo pričeli preganjati čarovnice, spravili smo se nad njo, kot da je kriva vsega: reklamacij, zamujanja v službo, ogromnega števila bolezenskih izostankov, stanovanjskih problemov in tako naprej.

Prav je tako: red mora biti — pri kavi in povsod drugod. Ustvarili ga bomo vsi, a se mi zdi (naj mi bodo odpuščene nape), da ne le s prepovedmi.

Morda pa je naša zavest preveč pod našim srcem?

O, da. Tudi k frizerju hoditi med delovnim časom — prepovedano.

„Flancariti“ privatne stvari po telefonu — prepovedano.

Pisati ljubezenska pisma — prepovedano.

Iti v semenj — prepovedano.

Pogovarjati se v ponedeljek o nogometni tekmi v nedeljo — prepovedano.

Še vrsta drugih nedelvnih navad — prepovedano.

Moja sosedja je prepovedala svojemu otroku igrati se z žogo, ki je bila rdeča. Zdaj se otrok igra z modro žogo. Sosedja je zadovoljna, otrok pa je razbil že dve šipi.

Iz kavine usedline se da prerokovati bodočnost. V črnini skodelice sem videl kuhalnik v neki pisarni. Bilo je že po prvem juliju.

TONI GAŠPERIČ

Naši delavci se redno udeležujejo delavskih in mladinskih športnih iger, v najrazličnejših disciplinah pa se pomerijo tudi ob različnih obiskih. Tile posnetki, ki jih je napravil Nikola Vukmanič, so nastali ob obisku tekstilcev iz Duge Rese.

OGLAS

Prodam spalnico po zelo nizki ceni. Podrobnejše informacije dobite pri tovarišu Milanu Bračiki.

— Lahko prepovedo med delovnim časom kuhati kavo, saj jih spijsajo s poslovnimi partnerji vsaj po pet na dan ...

Noč na Kolpi

POD SLIKO ŠTEVILKA 1: Noč na Kolpi je bila 23. julija. Beti je prikazala tudi nekaj starih modelov kopalk, ki so vzbudile med mnogoštevilnimi gledalci veliko zanimanja. Neka nepoučena obiskovalka tega uspelega večera je celo vzdihnila: „A taki se bomo kopali drugo leto?“

POD SLIKO ŠTEVILKA 2: Manekeni so bile punce in fantje iz Metlike. Moramo priznati, da so opravili svojo nalogo, kot se spodobi. Naj mimogrede zapišemo, da bi nas veljala revija s poklicnimi manekeni blizu trideset tisoč dinarjev. Tako pa...

POD SLIKO ŠTEVILKA 3: Najmlajši manekeni so poželi največ aplavza. Beti pižame in spalne srajčke pa simpatije prisotnih. Modno revijo je spremljal z elektronsko harmoniko Silvester Mihelčič, z bobni pa mu je pomagal mariborski pevec Ivo Mojzer, ki je vnel srca ženskega sveta.

POD SLIKO ŠTEVILKA 4: Program je potekal na ladji Kolpa. Po zamisli Juša Mihelčiča jo je izdelal Jože Pirkovič z delavci. V soju reflektorjev je bila konstrukcija videti kot prava ladja. Branko Herak je napravil sliko popoldne, ko so se člani Rudolfovega pripravljali za nastop.

POD SLIKO ŠTEVILKA 5: Marica Hrdalo alias Nela Eržišnik je spravila v smeh staro in mlado, četudi je prekinila nastop Andreja Šifrerja iz Kranja. Gledalci so bili s prireditvijo Noč na Kolpi zelo zadovoljni, organizator Mestna godba metliška pa z zaslugom. Predstavo si je zamislil in zrežiral Toni Gašperič.

Foto: Branko Herak

Noč na
Kolpi

Belokranjski brigadirji na delovni akciji

Kot vsako leto se je tudi letos po vsej Jugoslaviji odprlo veliko mladinskih delovnih akcij, v katerih sodelujejo mladi iz domovine, pa tudi študenti iz tujine, ki študirajo pri nas.

Tudi Bela krajina je letos prispevala svoj delež. 16. julija je začela z delom petdesetčlanska brigada mladincev črnomaljske in metliške občine, ki nosi ime narodnega heroja Jakoba Brodariča iz Rosalnic. Brigadirji bodo v času tri-tedenskega prostovoljnega dela pomagali graditi vodovod v Slovenskih goricah in s tem prispevali svoj delež k hitrejšemu razvoju enega bolj zaostalih predelov Slovenije. Sicer pa se bodo poleg vsakodnevnega trdega dela vključevali tudi v proste dejavnosti: sodelovali bodo pri oblikovanju biltena, stenskega časopisa, v športni sekciji, na kulturni prireditvi „Brigada se predstavi“ in drugje.

ZDRAVJE IN ČIST ZRAK

Ste že kdaj razmišljali, koliko pomeni za vaše zdravje čist zrak? In koliko ste do sedaj že storili za vaše boljše počutje? Prav gotovo bi bili mnogi izmed vas v dvomih, če bi vas kdo vprašal KAM? Preprosto, Bovec presenetilo in na delovno mesto se boste vrnili spočitati in vedri. Da boste lažje našli pot k nam in da boste že ob prihodu seznanjeni z našo lepo okolico, še nekaj besed o tem:

Do Bovca lahko pridete prek Nove Gorice ali prek Škofje Loke in Cerknega ali prek Idrije. V poletnih mesecih je odprta cesta prek Vršiča, tako da je možno priti v Bovec direktno iz Kranjske gore. V času, ko je cesta preko Vršiča zaprta, pa je potrebno nadaljevati pot iz Kranjske gore do Rateč, nato v Italijo in preko Trbiža in prelaza Predel v Bovec.

Bovec je prijetno majhno mesto v Gornjem Posočju (približno 2000 prebivalcev) in leži na 438 m nadmorske višine. V Bovcu je poleg običajnih trgovin še banka, pošta, krjiznica, lekarna, zobozdravstvena in zdravstvena ambulanta, nekaj manjših industrijskih podjetij kovinske, lesne in tekstilne stroke.

S svojimi naravnimi lepotami in sodobnimi hoteli ima Bovec najboljše možnosti za celoletni turizem. Bovec je tudi prijetno izhodišče za mnoge planinske ture in izlete ter sprehode v okolico: dolina Trente z izvrom reke Soče, Log pod Mangartom, slap Boka, jezero Plužna, sotočje rek Koritnice in Soče. Edinstvene možnosti za lov, ribolov, vedno več zanimanja pa je tudi za kajakaštvo na kristalno čisti Soči.

Ne smemo pozabiti omeniti tudi našega Kanina, edinega visokogorskega smučarskega središča v Jugoslaviji, kjer je smuka možna do konca julija. Kanin pa je zanimiv tudi kot izletniška točka, kamor vas popelje gondolska žičnica, dolga 6000 m, ki premaga višino 1800 m v 35 minutah. Cene žičnice v letu 1977 znašajo: povratna karta 40 din, dnevna karta 70 din in tedenska karta 300 din sta namenjeni smučarjem. Za sindikalne izlete nudimo posebne popuste. Žičnica obratuje vsak dan razen ponedeljka ob 8.00, 9.00, 11.00, 13.00 in 15. uri. Ob ponedeljkih pelje žičnica na Kanin zaradi rednih vzdrževalnih del le ob 9.00 uri, s Kanina pa se vrača ob 15.00 uri.

Če se odločite priti na počitnice v Bovec, se lahko odločite ali za hotel Alp (120 ležišč) ali

Da se brigadirji zavedajo svojega dela in da so ob vsaki priložnosti pripravljeni pomagati, so dokazali že pred odhodom v Slovenske gorice. Sodelovali so pri raznih udarniških akcijah: pri urejanju okolice metliškega otroškega vrtca, pri pripravi proslave v Lokvah in drugje.

Pokroviteljstvo nad brigado Jakoba Brodariča je prevzela tovarna „BETI“ iz Metlike, ki je brigadirjem poklonila majice.

Predsednik osnovne organizacije ZSMS v Metliki je povedal, da so imeli letos manj težav pri vključevanju mladih v mladinsko delovno akcijo kot lani. Meni pa, da interes mladine še ve-

dno ni zadovoljiv. Vzrok za to lahko iščemo tudi v odnosu staršev do brigade, saj nemalo staršev kljub vsemu še vedno preveč negativno in nezaupljivo gleda na delovne akcije mladih.

Zelo slabo je zastopana kmetička mladina, kajti delo na kmetiji ji ne dopušča, da bi se lahko udeležila delovnih akcij. Poleti jo čaka glavno delo na polju.

Prepričani smo, da se bo belokranjska delovna brigada pod vodstvom komandanta Antona Žuniča, dijaka 4. letnika ekonomske srednje šole v Črnomlju, dobro izkazala.

MIRJANA BEZEK

(Nadaljevanje na 6. strani)

Tekočina, ki je nenadomestljiva

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame Marije Jerman, (Črnomelj, Viniška 2), se zahvaljujem kolektivu Beti, delovni skupnosti skupnih služb in sindikalni organizaciji za podarjene vence. Še posebej hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, se poklonili spominu naše mame in jo spremili na njeni zadnji poti.

Se enkrat hvala vsem.

Sin Jože Šterk in Franca ter hčerka Mimica Hanzelj

ZAHVALA

Ob prerani izgubi moje drage mame KLARE KOLIČ se iskreno zahvaljujem za podarjene vence in izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujem sodelavkam iz TOZD Konfekcija ter sindikatu.

Hčerka Barica Jerman

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta Zlatka Spudiča se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji delovne skupnosti skupnih služb, še posebno pa sodelavcem iz finančno računovodskega sektorja za podarjene vence in za udeležbo na sprevedu ter za tolažilne besede.

MILKA PRISELAC

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta Mije Lukunič se iskreno zahvaljujemo OOS TOZD pletilnica in OOS TOZD barvarna za podarjene vence, sodelavcem pa za izrečeno sožalje in spremstvo pri pogrebu.

Barica Matešič in Stjepan Lukunič z družino

Zdravje ljudi ni vedno takšno, kot bi moralo biti, četudi se vsi zelo dobro zavedamo, koliko je vreden zdrav človek. Celo slovenski pregovor – ta starljudska modrost – pravi, da je zdravje največje bogastvo. Če je človek zdrav, lahko opravlja svoje delo.

Vsak človek ima dolžnost, da skrbi za svoje zdravje in če bi bilo tako, ne bi bilo toliko obolenj, še manj prometnih in drugih nesreč, ki jih kar mrgoli. Trenutek nepazljivosti nas lahko stane življenje. Prav zato je prevzel Rdeči križ veliko nalogo: prosvetljevanje ljudi. Preko svojih osnovnih organizacij seznanja ljudi o ukrepih, katerih namen je zaščita zdravja in prve pomoči poškodovanim ob nesrečah. Nič čudnega torej ni, ako pripravlja Rdeči križ vrsto tečajev. Še posebej pa je treba poudariti krvodajalske akcije, kajti kri je nenadomestljiva življenjsko važna tekočina. Dejavnost in aktivnost zbiranja krvodajalcev je posebno pomembno zato, da se zagotovi zadostne količine krvi za vsakdanje potrebe in pa, da se že v miru oskrbimo s čimvečjo rezervo krvi za potrebe v morebitni vojni.

Tudi v TOZD Beti Mirna peč imamo skupino zelo aktivnih krvodajalcev. V ponedeljek 20. junija je bila v TOZD Beti Mirna peč podelitev odlikovanj ljudem, ki so dali kri petkrat, desetkrat, petnajstkrat in tudi petindvajsetkrat.

Za petkratno darovanje krvi so prejele odlikovanje: Štefka Rozman, Ana Pungerčar, Hema Pate, Ana Muhič, Slavka Maleševac, Ana Jakelj, Slavka Brinjevec, Štefka Drenik.

Za desetkratno pa: Marija Rajselj in Marija Bečaj.

Za petnajstkratno darovanje: Jože Čanzelj. Marija Draganje pa je darovala kri že petindvajsetič.

Tovariš Čanzelj Jože je ob tej priložnosti izrazil željo, da bi se naši delavci še naprej udeleževali krvodajalskih akcij.

Zatorej: darujmo kri, ki rešuje življenja!

EMILJA PIRNAR

(Nadaljevanje s 5. strani)

za hotel Kanin (240 ležišč). Arhitekt Lajovic, ki je projektiral hotel Kanin, je dobil nagrado časopisa „Borba“ za leto 1973 za najboljšo arhitektonsko rešitev – vklopitev objekta v okolje.

Vsem članom sindikata, ki prinesajo s seboj izrezen naslov članka, objavljenega v tovarniškem časopisu, bomo nudili penzion v dvoposteljni sobi po ceni 195.– din na osebo – turistična taksa, prijava in zavarovanje so v ceni že vključeni, v hotelu Kanin in po ceni 165.– din v hotelu ALP. V kolikor biva v sobi še tretja oseba, plača za polni penzion 30.– din manj, otroci do 7 let starosti, ki bivajo s starši v isti sobi, pa imajo 30 % popusta. Vse sobe imajo kopalnico s straniščem.

Če koristite penzion v enem izmed naših hotelov, in želite na celodnevni izlet ali na smučanje na Kanin, lahko dobite v recepciji naših hotelov bon, ki vam omogoča koriščenje penziionskega kosila na Kaninu v naši restavraciji Prestreljenik na višini 2202 m. Naša restavracija ima 400 sedežev.

Vsi gostje naših hotelov imajo brezplačno na razpolago bazen v hotelu Kanin (dimenzije 16 x 8), ki je od hotela ALP oddaljen le 50 m. Vsak dan razen ponedeljka imamo v hotelu ALP plesno glasbo, keglišče pa obratuje dnevno od 16. ure do 23. ure, razen ob torkih.

V obeh hotelih imamo tudi TV aparat, namenjen gostom. V primeru slabega vremena pripravimo v hotelu družabne prireditve, ples v holu ter organiziramo peš izlete v okolico.

ALPSKI TURISTIČNI CENTER BOVEC

Preddopustniška seja delavskega sveta je bila na Vinomerju pri Metliki 1. julija. Delegati so govorili veliko tudi o planski in delovni disciplini. Kakršna koli odstopanja od sprejetega bo šteti za hujšo kršitev delovnih dolžnosti.

Foto: Branko Herak

Mesto Metlika skozi zgodovino

MILAN BRAČIKA

(Nadaljevanje iz prejšnje št.)

Takratni graščaki jim namreč niso hoteli odstopiti svoje zemlje, zemlja deželnih knezov pa je bila zastavljena. V tem času so se uskoki preživljali s tem, da so hodili plenit v kraje, kjer so še gospodarili Turki. Pozneje pa se je ta njihova naselitev uredila. Pri tem je imel velike zasluge cesarjev svetovalec in vojskovodja Janez Lenkovič. Tako so se uskoki sčasoma organizirali v prave vojaške formacije in so bili odlični branilci Vojne krajine. Njihovo družinsko življenje se je močno razlikovalo od življenja sosednjih Kranjcev (Belokranjcev). Živeli so namreč v tako imenovanih zadrugah, kjer je živelo v eni hiši po več družin. Poglavar družinske zadruge je bil najstarejši moški, ki se je imenoval starešina. Gospodinja pa je bila žena najmlajšega sina. Vsi ostali člani družine so morali delati po njenih ukazih. Moški, kolikor jih je bilo v hiši, so morali biti vedno pripravljene za boj proti Turkom. Stražiti so morali tudi mejo. Po narodnosti so bili večinoma Srbi, nekaj pa je bilo tudi Hrvatov. Narodne (ljudske) običaje so delno ohranili še do danes, pa tudi njihovo ljudsko nošo je tu in tam še videti.

Da se Metlika ni mogla tako hitro razvijati kot ostala mesta na Slovenskem, je bil delno vzrok tudi to, da so jo poleg turških napadov, kuge in podobnih nesreč velikokrat do tal uničili razni požari. Poleg požarov, ki so izbruhnili za časa turških napadov, so mesto prizadele še požari, ki so se pojavljali v 18. in v začetku 19. stoletja. Leta 1705 je mesto zajel največji požar v vsej njegovi zgodovini. Ta požar je upeljal mesto do tal, celo mestno obzidje z vsemi stolpi vred se je zaradi silne vročine razrušilo. Po tem požaru je število mestnih prebivalcev močno upadlo, pa tudi mesto samo se je po požaru le počasi obnavljalo. Podoben, toda veliko manjši požar je izbruhnil zopet leta 1790, ko je pogorel grad. Sledila sta še dva večja požara leta 1793 in 1807, ki sta mesto prav tako močno prizadela.

Do ustanovitve mesta Karlovca na Hrvaškem (leta 1579) je bilo mesto Metlika važna vojaška postojanka. Tu so bila razna skladišča za orožje, hrano in druge vojaške potrebščine. Prav tako so se tudi urile za vojskovanje proti Turkom razne vojaške čete. Pa tudi cesta, ki je povezovala Karlovec z Ljubljano, je potekala skozi Metliko. Zaradi navedenih okoliščin so bila tu ugodna tla za razširitev protestantizma. Pomembno vlogo za razširitev protestantizma (luteranstva) v Metliki je odigral takratni, sicer prej katoliški pop (duhovnik) Gregor Vlahovič, ki je bil doma iz vasi Ribnik na Hrvaškem, v bližini Metlike. Bil je vnet pristaš protestantizma in kot dober pridigar je navdušil meščane za novo vero. Imel je zelo velik vpliv. Privrženci protestantizma so bili celo mnenja, da bo Vlahovič pridobil za novo vero tudi ostalo Belo krajino. Ob njegovem nastopu je ostal v Metliki le še en rimsko-katoliški duhovnik, kajti vsi ostali so prestopili v protestantizem (luteranstvo). Vlahovič je pri njegovem delu močno podpiral hrvaški ban Tomaž Erded. V začetku je Vlahoviču pomagal pri oznanjanju nove vere – protestantizma (luteranstva) Ivan Tulščak, ko pa je Vlahovič leta 1569 odšel v Brežice, je njegovo mesto prevzel Mihael Maticič. Za tem je pridigoval v Metliki o novi veri Nikolaj Tuškanič, ki je bil prej župnik v Semiču. Vsi nasledniki Gregorja Vlahoviča pa pri razširjanju protestantizma niso imeli toliko uspeha kot on sam, kajti bil je zares dober pridigar

in je znal pridobiti ljudi. Ko pa se je pričela protireformacija, je ta leta 1615 zajela tudi Belo krajino, s tem pa v glavnem mesto Metliko, kjer je bilo žarišče razširjanja nove vere. Na ukaz takratnega avstrijskega nadvojvode Karla so bile odvzete vse pravice pristašem protestantizma, protestantske pridigarje pa so izgnali. S tem je bil zadan protestantizmu v Metliki smrtni udarec, in ko je protireformacijska komisija leta 1615 poklicala predse vse pristaše nove vere, jih je bilo le še 38, od katerih jih je 15 izjavilo, da nove vere (protestantizma) več ne priznavajo.

Ostali pa so se izselili ali pa so pomrli. Iz navedenega se da sklepati, da je Metlika v dobi protestantizma odigrala važno vlogo in je v primerjavi z ostalimi mesti v takratni deželi Kranjski zelo hitro prevzemala ideje nove protestantske vere. Pristaša protestantizma sta postala tudi dva uskoška pravoslavna popa (duhovnika) iz bližnjega Žumberka in sicer sta bila to Jovan Maleševac in Matija Popovič. Primožu Trubarju sta namreč pomagala pri tiskanju knjig, pisanih v glagolici in cirilici. Za obema uskoškima duhovnikoma pa se je kmalu zatem izgubila sled in s tem je bilo konec protestantskega (luteranskega) gibanja tudi med sosednjimi srbsko-pravoslavni uskokovi v Žumberku.

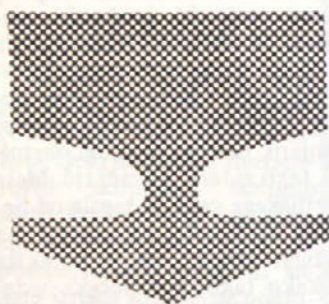
Iz ohranjenih listin v Belokranjskem muzeju v Metliki je razvidno, da so obstajali cehi v Metliki že v 16. stoletju. V ceh so bili sprva vključeni v glav-

nem čevljarji, pozneje pa so bili ustanovljeni razni drugi cehi, med katerimi so bili najbolj znani usnjarski, lončarski, mearski in zidarski. Nazadnje pa je vlogo vseh cehov prevzel čevljarjski ceh, v katerega so se poleg čevljarjev vključili najprej usnjari, nato pa še drugi obrtniki, tako zidarji, kovači itd. Meja metliškega ceha je segala od Semiča do Gradca na zahodu, na ostalih straneh pa je potekala nekako tako, kot poteka sedanja republiška meja. Najznačilnejše pri omenjenem cehu je bilo tako imenovano štiričlansko načelstvo. Ta upravni odbor, čega lahko tako imenujemo, je bil voljen vsako leto. Prvi član četvorice je hranil oziroma varoval cehovsko skrinjico in vodil upravo. Imel pa je tudi svojega namestnika, ki je prvega člana ob odsotnosti nadomeščal. Drugi član načelstva je hranil ključ cehovske skrinjice. Vsi štirje člani načelstva pa so uživali enako čast in si delili enako odgovornost. Bistvo metliškega cehovstva je v tem, da so se v enem cehu združevali različni obrtniki. Poleg tega pa je cehovstvo izvrševalo še to nalogo, da je posamezne obrtnike, izpraševanja o strokovnem znanju ob priliki cehovske skupščine slovesno vpisalo v seznam cehovskih mojstrov. Zanimivo pri tem je še to, da je na novo vpisani mojster ob tej priliki moral odšteti v cehovsko skrinjico gotovo vsoto denarja, razen tega pa je bila še navada, da je pridedil kosilo, na katerega je povabil cehovsko načelstvo in druge mojstre iz svojega ceha.

(Nadaljevanje prihodnjic)

– Dekleta, ki delajo v „Beti“, imajo vsak dan drugačen bikini . . .

tudi v morsko ožino, ki loči Krk na njegovem najbolj severnem delu od kopnega. In tu imajo res kaj videti: v strmih kamnitih stenah otočka Sveti Marko, ki leži sredi ožine, kot orli tičijo delavci (seveda varno privezani, da ne bi omahnili v globino), ki pripravljajo teren za gradnjo.

Most bo namreč deloma potekal tudi čez otok. Z začudenjem strmijo v ljudi, ki se borijo z nadčloveškimi na-

(splavu podobno plovilo), ki smo jo potopili v bližini kraja, kjer naj bi temelj pritrčili (v globini 19 metrov, pri čemer so potapljači „sekali“ kamnito morsko dno). Šele ko je bil betonski blok pod vodo, ga je dvigalo lahko pričelo vleči proti njegovi postelji, saj se mu je teža zaradi vzgona za večkrat zmanjšala.“

Dvesto delavcev Mostogradnje, ki so si na kopnem v Črišnjevi zgradili pravo majhno udobno naselje, bo že septembra pričelo graditi oba loka, novega mostu.

Eden – večji – se bo pel med kopnim in Sv. Markom, manjši pa med Markom in Krkom. Tudi to bo dolgo trajno in zelo zapleteno delo, o katerem pa pri Mostogradnji ne dvomijo, da ga bodo uspešno izvedli.

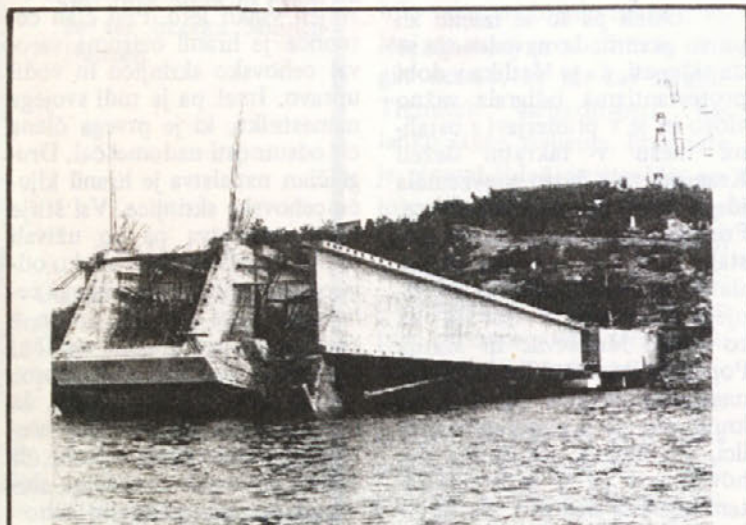
Za njimi je vrsta podobnih podvigov, od katere naj omenimo samo ločna mostova med kopnim in otokom Pagom

ter tistega, ki se pne čez ustje Krke pri Šibeniku. Res pa je, da je to največji tovrstni objekt, ki ga sedaj gradijo. Potem ko bosta loka proti koncu prihodnjega leta narejena, bodo nanju sezidali vitke nosilne stolpe. Cestišče bo zgradila Hidroelektra.

Most med kopnim in Krkom ne bo namenjen le cestnemu prometu, marveč bo hkrati „nosilec“ vodovoda, ki bo napajal Krk s pitno vodo, in naftovoda, po katerem bo teklo črno zlato iz bodočega naftnega terminala pri Omišju na kopno in potem do vseh jugoslovanskih rafinerij ter še dalje na Madžarsko in Češkoslovaško.

Ker bodo te naprave most bolj obremenjevale kot sam cestni promet, bo njeno konstrukcija še posebej trdna, v poštev pa pride le ločna. Prav zato so odpadle prvotne ideje o visečem mostu oziroma o mostu na stebrih, ki bi rasli iz morja.

Ne bo takega mostu pod jugoslovanskim nebom, kot bo tisti, ki naj bi čez dobri dve leti

Eden od mogočnih železobetonskih temeljev, ki je „zasidran“ globoko pod morjem. Njihovo polaganje je terjalo veliko truda.

povezal otok Krk s kopnim. In nihče tudi pri nas še ni vlagal toliko truda in znanja pa tudi denarja v kako gradnjo kot graditelji bodočega mostu.

Za turiste, ki letošnji dopust preživljajo na Krku ali v njegovi okolici, je gradnja, ki se je pričela lansko leto, prava atrakcija.

Tako kot na Plitvička jezera, v Postojnsko jamo, v Lipico in še kam jih iznajdljivi prireditelji izletov popeljujejo z ladjicami

pори, s težaškim delom, nenehno nevarnostjo, vročino in burjo.

Kot je povedal vodja gradbišča inž. Stanko Šram od beograjske Mostogradnje, ki skupaj z zagrebško Hidroelektro gradi most, je do sedaj končanih 20 do 30 odstotkov del, čeprav tega „na oko“ ni videti. Tukaj so mišljeni zlasti temelji za daljši del mostu med kopnim in Sv. Markom, katerih konstrukcija in polaganje sta bila izvirna in izredno zapletena. Ker bosta oba dela mostu slonela na loku iz armiranega betona, pa je razdalja med kopnim in Sv. Markom prevelika, da bi lahko temelje naredili na kopnem, so jih položili na morsko dno. Pri tem naj omenimo, da so bili posamezni deli temeljev težki tudi čez 500 ton.

Pomagali so si z našim največjim plovečim dvigalom, z Velim Jožem, ki je last splitskega Brodospasa.

Stanko Šram: „Veli Joža lahko dvigne le 300 ton težek tovor. Zaro smo temeljni blok izdelali iz betona na mauni

Kolpa je te dni kot naročena za kopanje in zato imajo otroci iz metliške občine morje kar doma. Tisti najbolj korajžni, ki so se v reko upali že pred dvema mesecema, so se kopanja nekolikanj že naveličali in počitniški dolgčas si preganjajo tako, kot naša „četvorka“ na sliki.

Ureja uredniški odbor: Slobodanka Videtič, Stevica Medek, Dragica Nenadić, Milan Travnikar, Milan Bračička, Marjan Pavlović, Ivan Brodarić in Ivan Biščan. Glavni in odgovorni urednik: Toni Gašperič, tehnični urednik: Janez Pezelj. Izdaja Belokranjska trikotažna industrija Metlika. VEZILO izhaja enkrat na mesec v 1700 izvodih. Stavek, filmi in prelom Dolenjski list, tisk KNJIGOTISK Novo mesto.